

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Judicium Ecclesiasticum Seu Decretalium Gregorij IX.
Pont. Max. Liber II.**

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. I. De Natura, Varietate, & Origine Præscriptionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74990)

TITULUS XXVI.

De Præscriptionibus.

Præscriptionis nomen in Jure dupliciter sumitur. 1. Latè & generaliter, prout idem est, ac Exceptio, de qua Tit. præc. & patet ex ff. & C. de Except. & Præscript. 2. Strictè, & specialiter pro Exceptione Peremptoria, per quam bonæ fidei possessor post legitimi tem-

poris decursum contra dominum, si hiæ rem suam pristinam repetat, aut pristino suo jure uti velit, excipit, & possessionem, certo tempore à Legibus definito continuatam, opponendo repellit. Et in hoc sensu ad Tit. præsentem spectat. Sit igitur

S. I.

De Natura, Varietate, & Origine Præscriptionis.

SUMMARIUM.

1. Definitio Præscriptionis.
2. Discrimen ab Usucapione.
3. Varietas.
4. Quo Jure sit introducta?
5. Effectus ejusdem est acquisitio dominij.
6. 7. Non tantum utilis, sed etiam directi.
8. 9. Lex Præscriptionis est justa.
10. 11. 12. Et prodest etiam in conscientia.

13. 14. 15. 16. Ita, ut restituere rem præscriptam præscribens non teneatur.
17. Quis possit præscribere?
18. Quis non possit?
19. Contra quos præscribi non possit?
20. Exceptiones.
21. 22. Renunciari Præscriptioni potest.
23. Requisita ad legitimam Præscriptionem.

Quæritur 1. quid sit Præscriptio, & quomodo ab Usucapione differat? Res est adjectio, sive acquisitio dominij, vel quasi, aut alieni Juris sive realis, sive personalis peremptio per continuationem possessionis, tempore, & modo à Legibus, vel SS. Canonibus definito. Ita passim DD. assumentes definitionem Usucapionis à Modestino l. usucapio 3. ff. de usucap. & usurpat. traditam, eamque Præscriptioni accommodantes: qui etiam passim has voces inter se confundunt. Qui discrimen inter Præscriptionem, & Usucapionem moribus hodiernis concedunt aliquod, non aliud agnoscunt, quam quale est generis à specie, quod Usucapio propriè tantum res corporales, Præscriptio autem præter has etiam incorporales afficiat. Ex quo nascitur discrimen alterum, quod Usucapio sine possessione, ut Etymon nominis ipsummet demonstrat, non procedat; ita procedat autem non rarò Præscriptio, si sc. tendat ad res incorporales, quarum non datur vera, sed tantum quasi possessio.

Si tamen magis propria, & primaria istorum nominum significatio attendatur, Usucapio à Præscriptione distinguitur, sicut causa ab effectu; quia Usucapio est ipsa dominij per continuationem possessionis legitimam acquisitio; Præscriptio verò est Exceptio, quæ priori domino rem suam reposcenti opponitur, & ideo opponenti comperit, quia ex pristina possessione dominium illius acquisivit. Bene autem notandus est modus loquendi diversus, cum aliquid Præscriptione acquiritur, & cum per eam jus

alterius extinguitur; nam cum Jus alterius extinctum esse significare volumus, solemus loqui in dativo, sc. præscriptum est obligationi, Juri, vel Actioni; si autem de acquisitione sermo sit, utimur Nominativo, vel Accusativo v.g. Præscripta est servitus, vel Præscripti rem, Jurisdictionem &c.

Quæritur 2. quotuplex sit Præscriptio? Res alia est Ordinaria, seu longi temporis, alia Extraordinaria, seu longissimi temporis, alia denique Immemoralis, Præscriptio Ordinaria est, quæ completur tempore ordinario 10. aut 20. annorum. Extraordinaria, quæ perficitur tempore extraordinario, videlicet 30. aut 40. annorum. Immemoralis denique illa dicitur, quando possessio tamdiu duravit, ut initium ejus hominum memoriam excedat.

Quantum temporis ad hanc ultimam requiratur, determinatè dici non potest; certum enim est, non semper sufficere tempus annorum 100. quia possent esse aliqui ultra 100. annos, & contrarij meminisse: item certum est, non universim requiri 100. annos; quia constat impositiones, quas Nobiles à subditis suis accipiunt, longè minoris esse temporis, quæ tamen dicuntur esse temporis immemoralis. In genere igitur, ut aliqua Præscriptio dici Immemoralis possit, requiritur tale tempus, ut dici possit initium illius hominum memoriam excedere. Ubi iterum notandum est non obesse, quin adhuc dici immemoralis Præscriptio possit, et si constet possessionem aliquam non fuisse ante longissima quædam tempora, ut 200, 600, aut

aut 1000. annorum; sed adhuc manebit immemorialis possessio, modò initium illius memoriam senu, qui modò sunt, etiam ex auditu, & traditione antecessorum suorum excedat: pro exemplo Molin. *tr. 2. de J. & J. D. 76. n. 3.* adducit Majoratus in Hispania, quos omnes, aut ferè omnes constat cœpisse post tempora Principis Pelagij, qui Hispanias à Saracenis primus cœpit vindicare, & tamen Præscriptio illorum immemorialis dicitur.

4. Quæritur 3. quo Jure, & quam ob causam Præscriptio sit introducta? *3.* Introducta est primùm Jure Civili, dein approbata per Jus Canonicum. Primum patet *princ. Inst. de Usucap.* & indicatur etiam *l. traditionibus 20. C. de pact. l. omnes 4. C. de præscript. 30. vel 40. ann.* Alterum constat ex toto hoc Titulo, & subiectis huic textibus. Causæ, & motiva introducendi Præscriptionem potissima fuerunt. 1. Ne passim longo tempore dominia rerum confusa, & incerta essent *l. bono 1. ff. de Usurp. & Usucap.* 2. Ut lites faciliùs terminarentur *l. fin. ff. pro suo*: quæ penè immortales fierent, si post quancunque temporis possessionem à possessoribus bonæ fidei rem suam domini possent repetere. 3. Ne possessores continuo timore rem amittendi tenerentur *l. cum notissimi 7. C. de præscript. 30. vel 40. ann.* unde fieret, ut fundos possessos nemo auderet colere, vel si coleret aliquis, negligenter eisdem coleret timens, ne non ibi, sed alijs laboraret. 4. Ut hac ratione exciteretur hominum desidia, & ipsi ad sua Jura prosequenda, & curandas res suas efficerentur cautiore, dum vident negligentiam puniri ademptione dominiij *c. vigilantia 5. b. tit. & l. ut perfectius 2. C. de annal. Except.* Patet igitur ex omnibus his causis Præscriptionem inductam ob bonum publicum, nec enim leviter ad hoc inservit, si quis sciat, quid suo sit sub dominio, si, quod sub dominio suo habet, diligenter custodiat, si lites non nimium multiplicentur, & quæ ortæ sunt, non immortales sint &c.

5. Quæritur 4. quis sit Effectus Præscriptionis? *3.* hoc desumendum ex objecto ejusdem, & distinguendum, an Præscriptio fiat ita, ut præscribatur obligationi, Juri, vel actioni, an verò ita, ut præscribatur ipsa res, Jus, servitus &c. Si primum, beneficio Præscriptionis acquiritur præscribenti libertas ab obligatione, servitute &c. Si secundum, acquiritur eidem dominium vel quasi Hæc extra dubium sunt.

Disceptatur inter DD. quale dominium consequatur præscribens, an utile solum, an verò etiam directum? Et quamvis faciliè concedant omnes Præscriptione acquiri plenum dominium rerum mobilium, in immobilibus tamen distinguunt inter dominium directum, & utile, & primum quidem Præscriptione acquiri negant, conce-

dunt de posteriore. Ita Gloss. in *l. traditionibus C. de pact. & Auth. nisi tricennali C. de bon. matern.* Bartol. *ibid.* Bald. *de præscript. 2. part. 3. partis princ. q. 2.* Abb. in *Rub. b. t. n. 4.* Felin. *ibid. n. 3.* & alij plures, quos refert Cævallos *Opin. comm. contr. commun. q. 252.* & Covar. *reg. possessor p. 3. princ. de R. J. in 6.* Moventur 1. textu *l. si duo 13. S. Julianus 1. ff. de Jurejur.* ubi Ulpianus, Julianus, inquit, ait eum, qui juravit fundum suum esse, post longi temporis Præscriptionem etiam utilem actionem habere debere. 2. Quia res mobiles faciliùs, ac firmiùs acquiruntur *l. possideri 3. S. Nerva filius 13. ff. de acquir. vel amitt. poss. 3.* Quia Præscriptio est actionis exceptio. Igitur supponit illum contra quem fit exceptio, habere jus agendi, quod exceptio vult elidere. Sed hoc jus nequit esse utile; hoc enim omnium confessione possessori competit. Ergo est Jus directum, & cons. Jus directum ad possessionem non transit.

Sed verior est sententia, quæ affirmat utrumque Jus acquiri à præscribente, utile, & directum. Ita Decius in *l. traditionibus cit. C. de pact.* Covar. *l. cit. à n. 2.* Fachin. *l. 1. contr. c. 70. in fin.* Molin. *tr. 2. D. 61. circa fin.* Less. *l. 2. de Just. c. 6. n. 51.* Pal. *tr. 31. D. un. p. 22. S. 2. n. 6.* Haun. *tom. 1. tr. 5. n. 168.* & seqq. Wagn. in *Rubr. b. tit. not. 3.* Pirh. *hic n. 6.* & alij plures apud Cævallos *l. cit.* ubi addit ab hac opinione non recedendum in judicando, & consulendo. Ratio est, quia Lex humana ex justa causa potest transferre dominium, non tantum utile, sed etiam directum, prout faciliè concedunt DD. & hoc fecisse in præsentī casu satis clarè colligitur 1. ex pluribus Juris utriusque textibus, præsertim *can. Clerici 11. caus. 16. q. 3. l. usucapio 3. ff. de Usurp. & Usucap. l. acquiruntur 10. S. non solum 2. ff. de acquir. rer. dom. ubi dicitur Præscriptione acquiri dominium, neque distinguitur inter dominium utile, & directum, inter quæ utique Leges istæ fecissent discrimen, si voluissent in præscribentem transferri tantum dominium utile. 2. Quia in dubio potentior significatio est assumenda, & ea, quæ magis est propria *arg. c. siquem 59. de sent. Excomm. l. queritur 10. ff. de stat. hom. l. domum 57. ff. de contrab. empt.* atqui appellatione dominiij potius dominium directum, utpote præcipuum, venit, quam utile *l. agri 1. S. qui in perpetuum 1. ff. si ager vectigal. vel Emphyteuticar. petat. ergo &c.* 3. Quia alias finis intentus non obtineretur; neque enim lites ita sopitæ essent, ut non faciliè resuscitari possent.*

Argumenta in contrarium allata nullius sunt ponderis. Ad 1. constat clarè ex textu sermonem ibi esse non de rei vindicatione, quæ convenit ratione Præscriptionis, sed de actione, quæ convenit ratione præstiti Juramenti, quæ est actio in factum.

Acce-

Accedit, quia in Jure non est infrequens actionem utilem nominari, non prout opponitur directæ, sed prout idem est, ac efficax actio: & ita sumitur *l. si cui 1. §. ult. in fin. ff. de aqu. plu. arcend. & l. si quis diuturno 10. princ. ff. si servit. vindic.* Ad 2. etsi ratio illa Legislatorem potuisset inducere ad distinguendum in hoc dominium directum ab utili, non tamen movit, sed contentus fuit discrimine temporis, quo præscriptio mobilium completur, quod brevius est, quam immobilium. Ad 3. exceptio præscriptionis est exceptio solum facti, non Juris; neque enim antiquus dominus verum jus agendi habet, cum exceptione succumbat, sed si agat, solum quoad apparentiam videtur actionem habere.

Quæritur 5. an justa sit Lex Civilis per Præsumptionem dominium transferens à domino rei ad non dominum ejusdem? Videtur non esse justa; nam 1. videtur pugnare cum Jure gentium; dominium enim singulorum descendit à Jure gentium *l. ex hoc Jure 5. ff. de J. & J.* at Jus Civile non potest tollere Jus gentium *§. sed naturalia 11. Inst. de J. N. G. & C.* ergo &c. 2. Alienum est à Jure naturali aliquem privari re sua absque ejusdem culpa. Hoc fit per Præscriptionem. ergo &c. 3. Ipse Imperator injustitiam ejus agnovit, dum Præscriptionem appellat *impium præsidium*, & improbam temporis allegationem, ut habetur *Novell. 9. princ. & habeat.* 4. Id, quod nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri non potest, ut habet *Reg. 11. ff. de R. J.* ita fieret, si Præscriptio transferre posset dominium, domino ignorante, aut alia ex causa impedito, ne rem suam persequi possit. 5. Locupletari non debet aliquis cum alterius injuria, vel jactura, ut dicitur *Reg. 48. in 6.* & concordat *Reg. 206. ff. hoc fit*, si usufructus dominium alienæ rei acquirat. ergo &c. 6. Tempus non est modus introducendæ, vel tollendæ obligationis *l. obligationum 44. §. circa diem 1. ff. de O. & A.* Præscriptio autem omnem vim habet ex cursu temporis, ergo &c.

Sed his non obstantibus, justissime latam esse Legem Civilem de Præscriptionibus constat ex rationibus allatis *num. 4.*

Ad Rationes oppositas non est difficilis solutio. Ad 1. Jus gentium, quod dicitur nemini auferendam rem suam, etiam dicitur, ut pareamus Reip. adeoque etiam Legi, quæ Præscriptionem induxit ob bonum publicum. Ad 2. alienum est à Jure naturali aliquem absque sua culpa privari re sua, si privatio poenalis sit, conceditur; si Legalis sit ob bonum publicum introducta, negatur. Ad 3. putant aliqui Constitutionem istam esse suppositivam: sed non est huc necessarium deveniendum; quia Imperator loquitur de illis temporibus, quibus alioquin currebat Præscriptio etiam cum mala fide.

Ad 4. Regula illa locum non habet in ijs, quæ vi, ac potestate Legis fiunt. Accedit, quia ex præsumptione Juris consensisse censetur in talem translationem, qui tanto tempore negligit rem suam persequi, qui colligitur ex *l. alienationis 28. ff. de V. S.* Neque refert, quod præscriptio subinde compleatur ignorante pristino domino; nam eo casu consensum, & scientiam domini supplet Resp. ob bonum publicum dominium in possessorem transferens. Ad 5. Principium illud intelligendum est de locupletatione injusta, non de ea, quæ Legis auctoritate, & ex justa, ac publica causa fit; nam ob publicam causam Lex, cum sit domina rerum, potest uni dominium auferre, & illud transferre in alterum: unde de injuria prior dominus non potest conquiri, sed sibi imputare debet, quod intra statutum tempus rem suam inquirere, & à possessore recuperare neglexerit. Ad 6. Præscriptio non habet vim transferendi dominium ex solo cursu temporis, sed ex possessione continuata per tempus Lege definitum cum justo titulo, & bona fide.

Quæritur 6. an Lex Præscriptionis etiam proit in foro conscientie? Negant Joan. Andr. in *reg. possessor 2. in 6.* Alciat. in *l. quinque pedum princ. C. fin. regund.* Rosell. *Summ. V. præscriptio*, & alij apud Gloss. in *c. vigilantis 5. V. noverit h. tit.* & Covar. in *reg. possessor cit. p. 3. §. 2. n. 1.* quibus ex parte consentiunt Adrian. in *4. de restit. quæ de præscript. §. mihi autem.* Medin. *C. de restit. q. 16. & 18.* juxta quos ad valorem Præscriptionis requiritur negligentia domini in repetenda re sua à bonæ fidei possessore. Fundantur 1. *c. vigilantis cit.* ubi indicatur Præscriptionem introductam esse in poenam negligentie, & desidia prioris domini. Ergo saltem, si prior dominus negligentiam, & desidiam nullam commisit, per Præscriptionem re sua non privabitur. 2. cum ignorantia nemo censetur suam jactare *l. cum de indebito 25. ff. de Probat.* imò ignorantia æquiparatur impedito *l. male agit 2. C. de præscript. 30. vel 40. ann.* sed contra impedimentum agere non currit præscriptio *l. super 1. §. fin. C. de amal. except.* 3. Lex fundata in Præsumptione, si falsa hæc sit, in foro conscientie locum non habet. Talis est Lex Præscriptionis; quia fundatur in negligentia prioris domini, quæ iste persæpe caret, utpote ignorans rem suam esse, vel eam ab alio possideri.

Sed dicendum Præscriptionis beneficium etiam prodesse pro foro conscientie. Ita contra *citt.* & paucos alios antiquiores communiter TT. & JC. ii omnes, nominatim Gloss. *V. noverit cit.* Sylv. *V. Præscriptio 1. q. 13.* Covar. *cit. n. 1. & seqq.* Azor. *p. 3. l. 1. c. 16. q. 3.* Molin. *de J. & J. tr. 2. D. 61. n. 6. & seqq.* Less. *l. 2. de Just. c. 6. à n. 50.* Laym. *l. 3. Theol. tr. 1. c. 8. n. 3.* Pal. *tr. 31. D. un. p. 22. §. 2. n. 3.* Vall. *hic §. 4.*

§. 4. n. 8. Zael. *ibid.* n. 10. Pirk. n. 6. König n. 4. Wiest. n. 5. §. 6. Ratio est, quia Resp. ob dominium altum, quod ipsi in bona subditorum omnium confessione competit, potest, quando id bonum commune exigit, dominium illorum auferre pristinis dominis, atque illud transferre in alios. Atqui rationes n. 4. allegatæ probant esse de bono communi Reip. per Præscriptionem auferri dominium pristino domino, & illud transferri in possessorem, ergo potest ita transferre, sed si translatum est dominium in possessorem, iste eo ipso tutus est in conscientia. ergo &c.

12 Ad fundamenta adversæ sententiæ facilis est responsio. Ad 1. etsi Præscriptio introducta sit ad vitandam dominorum segnitiam, non tamen hæc est unica, & præcipua causa, sed ne lites multiplicentur, ne dominia maneant incerta &c. igitur etsi nulla intervenerit negligentia in pristino domino, modò stent reliquæ rationes, beneficium Præscriptionis non cessat. Deinde, etsi negligentia pristinorum dominorum esset unica, & principalis causa introducendæ Præscriptionis; quia tamen Lex Præscriptionis universalis est, & in finem universalem tendit, adhuc manet, etsi in casu aliquo particulari cesset ejusdem ratio. Ad 2. jam dixi n. 9. in ignorante consensum ad alienationem per Præscriptionem faciendam suppleri à Reip. quæ ob bonum publicum dominium in præscribentem transfert. Neque refert, quod in particulari aliquo casu Præscriptio ad salutem Reip. non esset necessaria; sufficit enim ad tale jus præscribendi inducendum, quòd universim ad cavendas Reip. perturbaciones, litésque noxias, & acuendam subditorum industriam sit necessarium; inde enim jam descendit obligatio ad quosvis etiam casus particulares, uti fieri solet etiam in alijs Legibus. Ad 3. Lex præscriptionis fundatur in bono publico, ob quod inducta est: & hinc etiam non extante negligentia prioris domini, si cætera requisita adsint, dominium in præscribentem transfert.

13 Queritur 7. an is, qui præscripsit rem aliquam, casu, quo post completam præscriptionem cognoverit rem alienam fuisse, teneatur ad illam restituendam? Videtur teneri 1. quia Jus naturale dicitur, rem domino vero esse reddendam. 2. Præscriptio fundatur in bona fide, quâ possidens rem alienam suam esse credit, ergo saltem, si deinde constet rem esse alienam, cessabit præscriptio; quia tum cessat bona fides, quæ fundamentum est Præscriptionis. 3. Is, cui res adjudicata est per sententiam Judicis subnixam falsa præsumptione, tenetur ad restitutionem. Ergo etiam præscribens, si deinde constet rem ipsius non fuisse. 4. Etsi lex infra dimidium læsis actionem denegat, tamen in foro conscientie manet obligatio restitutionis. Igitur pariter manebit obliga-

tio restituendi rem præscriptam, etsi Jus contra præscribentem rei vindicationem denegat.

Sed standum pro negativa. Sequitur 14 ex n. 5. quia beneficio Præscriptionis præscribens dominium rei præscriptæ accepit. Proceditq; hoc non solum, quando prior dominus in custodienda re sua, aut vindicanda negligentiam aliquam commisit, sed etiam, quando nulla ex parte ejusdem in re sua inquirenda, aut vindicanda negligentia intervenit, ut AA. n. 11. allegati docent cum Haun. tom. 1. de J. & J. tr. 5. n. 164. & seqq. Quod etiam triplex persuadet ratio; nam 1. si Leges inducentes Præscriptionem præcisè voluissent punire negligentiam dominorum, & sic ex talis negligentie præsumptione procederent, essent Leges perniciose potius, quàm utiles Reip. præterquam enim, quòd sciri sæpe non possit, an revera Adversarius commiserit negligentiam, præberetur per eas ansa innumeris occultis compensationibus, quorum primum illaquearet conscientias infinitis scrupulis, alterum apertam præberet januam fraudibus, dum quisque fingeret rem suam fuisse, & sic occultè eam sibi vindicaret, cum apertè illam non possit. 2. Quia sic esset Lex tantum poenalis: quod tamen satis apertè falsum est; nam Lege poenali, communiter saltem, non amittitur dominium ante sententiam. Atqui Præscriptio simul, ac peracta est, dominium adimit, & in novum possessorem omnino transfert, ergo &c. 3. Quia negligentia ista in re sua servanda non est, nisi venialis, quæ non meretur ablatione rerum puniri.

Ex quo ulterius sequitur, pristinum 15 dominium non posse rem sic præscriptam à præscribente repetere, etsi possit legitime demonstrare se prius fuisse ejusdem dominum; nam dum alter eandem præscripsit, ipse amisit ejusdem dominium. Imò si is, qui Præscriptionem complevit, per errorem, & facti, vel etiam Juris ignorantiam rem ita præscriptam restituit, ratus adhuc alienam esse, tenetur alter, cui restitutio facta est, eandem reddere, & præscribens eandem, tanquam indebitè datam, potest repetere, atque ut suam vindicare; neque enim per solutionem ex errore factam dominium rei acquisitum præscribenti amittitur. Addidi per errorem & Juris ignorantiam; nam si restituit is, qui dominium Usucapione in se translatum scivit, & nulla vi, vel dolo ad restituendum inductus fuit, certum est eundem non posse rem restitutam revocare, ut bene advertit P. Wiest. *hic* n. 11. & ratio est, quia ita restituens rem donasse, aut Præscriptionis Jure cessisse videtur.

Neque obstant Argumenta adversa 16 sententiæ. Ad 1. postquam res est legitime præscripta, non amplius est aliena, ut ex dictis patet, sed dominium ex dispositione Juris translatum est in possessorem. Igitur

Ecc

dein-

deinde non amplius retinet ut alienam, sed ut suam. *Ad 2.* scientia superveniens Præscriptioni jam completæ malam fidem non facit; quia non est scientia rei alienæ, sed propriæ, quæ fuit aliena. *Ad 3.* imprimis Judex per sententiam suam non intendit transferre dominium, sed solum declarare, cujus ex litigantibus res sit: unde si sententia fundetur in falsa præsumptione, ipsa quoque non tenet, nec est servanda in conscientia: at verò Lex, vel Princeps per Præscriptionem intendit transferre dominium rei in præscribentem, ut sæpe dictum est: deinde, ut iterum ex dictis patet, Præscriptio non nititur præsumptione negligentia prioris domini, sed exigentiâ boni communis. *Ad 4.* negatur paritas; nam quando infra dimidium læso Lex actionem negat, solum negativè se habet, non assistendo eidem in Judicio; in Præscriptione autem positivè approbat, dominium adijcit, & possessorem securum reddit.

17 Quæritur 8. quis possit præscribere? *1.* in genere præscribere possunt illi omnes, qui possunt rem alienam proprio nomine possidere, & dominium acquirere. Ita Azor p. 3. l. 1. c. 19. q. 1. Pal. tr. 31. D. un. p. 22. §. 3. n. 1. Pax Jordan. l. 14. tit. 24. n. 136. Eckolt de Usurp. & Usucap. §. 8. Valens. hic §. 7. n. 1. Pirh. n. 9. König n. 5. Adeoque

Præscribere potest 1. non solum Patremfam. sed etiam Filiumfam. quoad bona Castrensa, quasi Castrensa, & Adventitia l. sequitur 4. §. usucapere 1. ff. de Usurp. & Usucap. & ibi Gloss. V. §. maxime. Azor. q. 1. cit. cum cæteris supra. 2. Pupillus, Tutore auctore, imò etiam sine illius auctoritate, modo animus usucapiendi habeat l. sequitur cit. §. pupillus 2. & ibi Gloss. V. animum possidendi; nam ut Martianus l. pupillus 11. ff. de acquir. rer. domin. ait, Pupillus, quantum ad acquirendum, non indiget Tutoris auctoritate. 3. Infans: sed hic Tutoris auctoritate indiget, cum sine hoc possidere nequeat. Hinc disparitas est inter infantem, & pupillum; nam pupillus, si sit doli capax, animum usucapiendi habere potest, & ideo ad præscribendum Tutoris auctoritate non indiget; infans autem, cum usu rationis careat, animum usucapiendi habere nequit, & idcirco, ut l. quamvis 32. §. infans 2. ff. de acquir. vel amit. possess. dicitur, iudicium infantis suppleri debet auctoritate Tutoris. 4. Furiosus: in quo tamen distinctione est opus; nam illud tantum usucapit, quod ante furorem possidere cœpit l. sequitur cit. §. furiosus 3. & ibi Gloss. V. usucapit. Ratio est, quia non desinit possidere, & præsumitur manere in priori voluntate, nisi constet ante furorem retrahasse. At inchoare Præscriptionem non potest furiosus; quia cum usu rationis, & libertate arbitrij careat, animum acquirendi habere non potest. Idem dicendum de

amente quovis, & carente usu rationis: hic tamen, Curatore auctore, siquem habet, potest præscribere.

Contra præscribere nequeunt 1. furiosi, & amentes in casu modò exposito. 2. Servi; quia nec possidere suo nomine possunt l. sequitur cit. §. servus 4. & l. qui in servitute 118. ff. de R. J. sine possessione autem non currit Præscriptio, ut infra dicam. 3. Clerici non possunt præscribere bona suorum Beneficiorum can. Clerici 11. caus. 16. q. 3. 4. Precario rem possidens, Usufructuarius, creditor rem sibi pignori datam, & omnes alij, qui non suo, sed alieno nomine possident, usucapere, seu præscribere nequeunt. Gloss. in can. Clerici cit. V. in Jus proprium, Azor q. 5. Pax Jordan. n. 137. cit. 5. Denique universim loquendo, qui non est capax acquirendi domini, vel possessionis, usucapere non potest, cum Usucapio sit species alienationis l. alienationis 28. ff. de V. S. in omni autem alienatione iusta tam ex parte alienantis, quam acquirentis requiritur capacitas acquirendi. Tholos. Synt. Jur. univ. l. 40. c. 3. n. 2. Pax Jordan. n. 136.

Quæritur 9. contra quos præscribi non possit? *1.* contra omnes illas personas præscribi nequit, quæ non possunt stare in Judicio, vel agere, vel Jura sua tueri, vel administrare bona sua. Pal. tr. 31. D. un. p. 22. §. 3. n. 3. Pax Jordan. l. 14. tit. 24. n. 236. Ratio est, quia contra hos in attentante Præscriptionem vel non est bona fides, vel non adest titulus sufficiens, vel obsunt aliæ causæ impediennes Præscriptionem.

In specie præscribi non potest contra Pupillum ratione minoris ætatis, contra filium, dum adhuc est in patria potestate, ratione subjectionis, contra captivum ratione captivitatis, contra Prodigum, quia bonorum suorum administrationem ei ademit Resp. & universim adversus omnes illas personas, quibus Jurium suorum alienatio interdita est: & ratio est, quia alienationis quædam species Præscriptio est, ut n. præc. in fin. dixi. Igitur non est rationi consonum, ut qui alienare non potest, contra eum præscribi possit, ne quod unâ viâ prohibetur, alterâ admittatur.

Triplex tamen casus excipiendus est 20 ab ista doctrina. 1. Si præsumptio malæ fidei purgetur per bonam fidem accipientis; nam tunc etiam contra prædictos præscribi potest, non quidem tempore ordinario, sed extraordinario 30. vel 40. annorum, ut dicitur l. fin. C. communia de Legatis. 2. Si possessor ejusmodi bona habeat ab aliquo tertio, qui bona fide concessit eadem possessori præfenti; tunc enim iste præscribere illa potest tempore ordinario, ut notat Pal. n. 3. cit. 3. Si Præscriptio prius est inchoata, antequam bona præscribenda hujusmodi prohibitione affecta essent, Pal. l. cit.

Quæ-

21 Quæritur 10. an Præscriptioni renuntiare possit v. g. pacto, ne res præscribatur? Negat Bartol. in l. nemo 55. ff. de Legat. 1. Greg. Lopez. l. 1. tit. 29. p. 3. ex ratione; quia Præscriptio inducta est propter bonum publicum, ne dominia rerum incerta sint. Sed Juri publico derogare nemo potest l. Jus publicum 38. ff. de pact. ergo &c. Conf. ex l. de die 14. ff. de pact. dotal. ubi non permittitur pactum, quo dos mulieris deterior fiat, tametsi causa dotis utilitatem privatam, & communem simul respiciat, ne sc. mulieres indotatae sint l. dotium 1. ff. solut. matr. igitur nec circa Præscriptionem pacisci licitum erit, ut aliqua res præscribi nequeat; nam & Præscriptio, ut dictum est, ob bonum publicum inducta est.

Sed contrarium merito docuit Dynus in l. nemo cit. Ripa ibid. n. 105. Gutier. in ejus repetit. n. 470. Pal. tr. 31. D. un. p. 22. §. 1. n. 6. & probabile admittit Pirh. hic n. 3. Rationem dant, quia Præscriptio principali, & principaliter inducta est in commodum, & favorem privatorum, & secundario solum ob bonum publicum. At quæ principali inducta sunt in bonum privatorum, renuntiare possunt. Ergo &c.

22 Controversia aliqua in hac ratione moveri potest, an verum sit, quòd Præscrip-

tio solum secundario inducta sit ob bonum publicum, quod aliquibus cum Pirhing videtur difficile asserere. Sed quidquid de hoc sit, certum videtur, quòd in Præscriptione utilitas privata separari possit à publica; nam posito pacto, ne res aliqua præscribatur, dominium illius non manet incertum, sed reservatum est primo possessori, & penes eundem manet. Hinc

Ad Argumentum oppositum dico, per ipsum Pactum de non præscribendo utilitatem privatam à publica separari; quia eo pacto posito, finis cessat, ob quem præcipue inducta Præscriptio est, ne sc. incerta sint rerum dominia. Ad Conf. negatur paritas; nam in dote utilitas privata à publica separari non potest.

Quæritur 11. quæ requirantur ad legitimam Præscriptionem? 1. quinquè maximè requisita DD. enumerant. 1. Ut res ipsa sit præscribilis. 2. Bona fides. 3. Justus titulus. 4. Possessio legitima. 5. Tempus lege definitum. Quæ omnia his versibus continentur.

Sit res apta, fides bona, sit titulus quoque justus, Possideas justè, completo tempore Legis.

De singulis agendum in particulari: & hinc fit.

§. II.

Quæ res præscribi possint, vel non possint?

SUMMARIUM.

24. Præscribi possunt res omnes, nisi Jure prohibeantur.

25. Excipiuntur Res Sacrae.

26. Religiosæ, & Sanctæ.

27. Publicis usibus deputatæ, & Liber homo.

28. Res communes, & ea, quæ sunt mere facultatis.

29. Beneficia Ecclesiastica, & Jura Spiritualia quoad Laicos.

30. Jure positivo prohibentur præscribi Limites Parochiarum, & Episcopatum.

31. Jura Majestatis.

32. Ea, quæ ad Supremam Principis potestatem pertinent.

33. Res Pupillorum.

34. Tempore ordinario præscribi nequeunt Res Ecclesiarum, saltem immobiles.

35. Bona Principis cum distinctione.

36. Feuda.

37. Res furtivæ, aut vi possessæ.

38. Res Minorum, & Civitatum.

39. 40. 41. Res alienari prohibita cum distinctione.

24 DE his Regulae instar est, præscribi, & usucapi posse omnes res corporales, sive mobiles illæ sint, sive immobiles, nisi Lege aliqua, vel speciali ratione prohibeantur usucapi, vel præscribi. Sylv. V. Præscriptio 2. q. 1. Host. Sium. h. tit. de Usucap. n. 4. Tholof. l. 40. c. 2. n. 1. Pirh. hic n. 11. Res incorporeales, ut Jura, Servitutes, Actiones, sicut propriè possideri non possunt, ita nec præscribi, vel usucapi, sed tantum quasi, sicut tantum datur eorum quasi possessio. Quia tamen utilitatis causâ introductum est, ut res incorporeales quasi possideantur, hinc fit, ut etiam quasi usucapantur, sive longo tempore, & usu acquirantur. Host. l. cit. Di-

xi autem, Nisi Lege aliqua, vel speciali ratione prohibeantur usucapi; sunt enim, quæ præscribi non possunt, duplicis generis: & aliqua quidem præscribi nequeunt naturâ suâ, alia Legis dispositione; & horum quidem aliqua omnino præscribi non possunt, alia præscribi solum prohibentur tempore ordinario.

Quæritur 1. quæ res naturâ præscribi nequeant? 1. generaliter naturâ suâ præscriptionem refugiunt, quæ non sunt in hominum commercio, seu bonis privatorum; si enim nemo earum dominus esse potest, quomodo præscribere illas poterit, cum præscriptio sit adjectio dominij l. usucapio 3. ff. de usurp.

Ecc 2